

สภานายกรัฐมนตรี
เนื่องในโอกาส “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ”
ประจำปี พ.ศ. 2555

องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ได้กำหนดให้วันที่ ๘ กันยายนของทุกปีเป็น “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ” เพื่อรณรงค์ให้ทุกคนในสังคมโลกได้ตระหนักถึงความสำคัญ และความจำเป็นที่จะต้องผนึกกำลังร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาความไม่รู้หนังสือของประชาชนในประเทศ ซึ่งการรู้หนังสือเป็นพื้นฐานของการศึกษาที่ช่วยพัฒนาคนให้มีทักษะทั้งในด้านการคิด วิเคราะห์ และสามารถนำไปใช้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อพัฒนาตนเอง สังคม และประเทศชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรู้หนังสือได้มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น

รัฐบาลมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าจึงมีนโยบายเร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนื่องจากการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศ และพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ โดยได้มีนโยบายกระจายโอกาสทางการศึกษาให้เข้าถึงประชาชนทุกกลุ่ม รวมถึงผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้บกพร่องทางกายและการเรียนรู้ ตลอดจนชนกลุ่มน้อย โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานความเสมอภาคและเป็นธรรม ซึ่งภารกิจสำคัญที่ต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วน คือการขจัดความไม่รู้หนังสือให้หมดสิ้นไปจากสังคมไทย เพื่อยกระดับการศึกษาของคนทุกกลุ่มทุกวัยให้สูงขึ้น มีสิทธิและความเสมอภาคในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาทุกคนให้มีความรู้อย่างมีคุณภาพยิ่งขึ้น สามารถติดต่อสื่อสารและนำไปใช้ประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมและมีความสุข ทั้งเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรืองต่อไป โดยเฉพาะการเตรียมความพร้อมเพื่อนำประเทศไทยเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ อย่างสมบูรณ์

เนื่องในโอกาส “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ” ประจำปี ๒๕๕๕ รัฐบาลหวังเป็นอย่างยิ่งว่าทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเรียนรู้ และพี่น้องชาวไทยทุกคนจะตระหนักถึงความสำคัญ รวมทั้งร่วมมือกันส่งเสริมสนับสนุนให้คนไทยทุกคนรู้หนังสือและเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อร่วมกันสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมอุดมปัญญา และสามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกต่อไป

นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร
นายกรัฐมนตรี

สารผู้อำนวยการใหญ่องค์การยูเนสโก สำนักงานใหญ่ ณ กรุงปารีส เนื่องในโอกาส “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ” ประจำปี พ.ศ. 2555

วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือสำหรับปีนี้ ได้มุ่งเน้นเป็นพิเศษในเรื่องความสัมพันธ์พื้นฐานระหว่างการรู้หนังสือและสันติภาพ

เรื่องดังกล่าวมีความสัมพันธ์กันอย่างมาก ในช่วงเวลาแห่งความปั่นป่วนในปัจจุบัน หลายประเทศที่มีรูปแบบความรุนแรงที่หลากหลายจะมีอัตราการรู้หนังสือที่ต่ำที่สุดในโลก ความขัดแย้งยังคงเป็นหนึ่งในอุปสรรคสำคัญต่อการบรรลุผลตามเป้าหมายของการศึกษาเพื่อปวงชนและการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ โดยประชากรวัยประถมศึกษาที่อยู่นอกระบบโรงเรียนมากกว่าสี่สิบเปอร์เซ็นต์ทั่วโลกอาศัยอยู่ในประเทศที่ประสบปัญหาจากความขัดแย้ง

เราต้องไม่ยินยอมให้ความขัดแย้งมาฉีครอนโอกาสสำคัญต่อการรู้หนังสือของเด็กและผู้ใหญ่ การรู้หนังสือเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานและเป็นรากฐานของการศึกษาทั้งมวลรวมถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต การรู้หนังสือก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อชีวิตของประชาชน ทำให้แต่ละคนสามารถใช้ความรู้ประกอบการตัดสินใจเลือกหนทางต่าง ๆ ที่ดีสำหรับชีวิต และมีพลังในการเป็นผู้กระทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง สันติภาพที่ยาวนานขึ้นอยู่กับการพัฒนาพลเมืองที่รู้หนังสือและการเข้าถึงการศึกษาเพื่อปวงชน ท่ามกลางกลียุคทางการเมืองและความรุนแรงที่เพิ่มขึ้นในหลายส่วนของโลก การรู้หนังสือต้องเป็นเรื่องสำคัญในลำดับต้นเรื่องหนึ่งที่บรรจุในวาระแห่งชาติของทุกประเทศ เกี่ยวกับการสร้างสันติภาพ

สันติภาพและการพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นสิ่งที่ต้องพึ่งพิงระหว่างกัน และจำเป็นอย่างยิ่งที่ทั้งสองสิ่งจะต้องพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งไปพร้อม ๆ กัน การรู้หนังสือยังเป็นตัวเร่งให้เกิดการพัฒนาสามารถทำให้สังคมเจริญเติบโตอย่างกว้างขวางและยั่งยืน โครงการส่งเสริมการรู้หนังสือต่าง ๆ กลายเป็นองค์ประกอบสำคัญของยุทธศาสตร์การพัฒนาในอนาคต เพื่อช่วยเปิดโอกาสและทักษะใหม่ ๆ ให้แก่ประชาชนทั้งปวง ทั้งหมดนี้ล้วนสำคัญต่อการบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของการศึกษาเพื่อปวงชนและการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ

แม้จะบังเกิดความก้าวหน้าในการมุ่งสู่เป้าหมายการรู้หนังสือในปี พ.ศ. 2558 แต่ความท้าทายที่ยากจะเอาชนะยังคงรออยู่ข้างหน้า ซึ่งจะบรรลุผลได้ด้วยความมุ่งมั่นที่จะแก้ไขอย่างเข้มแข็งจากนานาประเทศ หากเราจะทำตามสัญญาที่ให้ไว้ในการประชุมที่ดาการ์ ในปี พ.ศ. 2543 ขณะนี้ ยูเนสโกประเมินว่ามีประชากรผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือจำนวน 775 ล้านคนทั่วโลก ขณะที่เยาวชนที่ไม่รู้หนังสือมีจำนวนถึง 122 ล้านคนทั่วโลก โดยจะเป็นสตรีและเด็กหญิงเกือบ 2 ใน 3 ของประชากรผู้ใหญ่และเยาวชนที่ไม่รู้หนังสือ นับว่าเรากำลังสูญเสียศักยภาพที่ยิ่งใหญ่

เราสามารถยุติวงจรแห่งการเลือกปฏิบัติได้ โดยเราทั้งหมดต้องมีความใส่ใจร่วมกันที่จะสร้างความเชื่อมั่นให้โลกใบนี้เป็นที่ที่มีผู้รู้หนังสือเพิ่มมากขึ้น ขณะที่เราก้าวเข้าใกล้กำหนดระยะสุดท้ายของการศึกษาเพื่อปวงชนในปี พ.ศ. 2558 เรายังคงได้รับแรงผลักดันใหม่ ๆ ยูเนสโกทำงานอย่างไม่เหน็ดเหนื่อยในการจะบรรจุเรื่องการศึกษาและการรู้หนังสือไว้เป็นเรื่องสำคัญสุดในวาระแห่งการพัฒนาโลก การริเริ่มในเรื่องการศึกษาต้องมาก่อน “Education First” ของเลขาธิการสหประชาชาติจะดำเนินการอย่างเป็นทางการในไม่ช้าภายในเดือนนี้ ซึ่งจะเป็นโยบายในระดับสูงสุดที่ให้การสนับสนุนอย่างแข็งแกร่ง

ผู้ชนะรางวัลการรู้หนังสือในระดับนานาชาติของยูเนสโกในปีนี้อาจถือว่าเป็นการพิสูจน์ให้เห็นว่าโครงการส่งเสริมการรู้หนังสือที่ประสบผลสำเร็จสามารถบรรลุผลได้ดีเยี่ยมอย่างไร โดยได้ถ่ายทอดตัวอย่างต่าง ๆ ของบทบาทสำคัญของการรู้หนังสือในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ความเสมอภาคทางเพศ การแก้ปัญหาความขัดแย้ง และความหลากหลายทางวัฒนธรรม

วันนี้ ดิฉันขอเรียกร้องให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกระดับได้ผนึกความเป็นหุ้นส่วนให้แข็งแกร่งเพื่อช่วยเร่งจัดการรู้หนังสือที่มีคุณภาพ เป็นเรื่องจำเป็นที่โครงการรู้หนังสือต้องหลอมรวมคุณค่าแห่งสันติภาพ สิทธิมนุษยชน และหน้าที่พลเมืองเข้าไว้เป็นหนึ่งเดียว ถ้าเพียงเราทำให้การรู้หนังสือเป็นวิธีการเสริมสร้างอำนาจที่แท้จริง การรู้หนังสือก็จะสามารถนำมาซึ่งสันติภาพและการพัฒนา ขอให้พวกเราจงร่วมกันทำสิ่งนี้ให้บังเกิดขึ้นโดยเร็ว

อิรินา โบโกวา